

na III, 90); *Castellare* a. 987 (*Cart.St.Cugat* I, 162); *Castellar* a. 1196 (Kehr, *Papsturk.*, 572); *Castellar* a. 1359 (*CoDoACA* XII, 69).

Castellar, agregat de l'ajuntament de Tost (Alt Urgell).

PRON. MOD.: *kastelá*, oït per Casac. a Organyà.

Castellar de la Muntanya, agregat de l'ajuntament de la Vall de Bianya (Garrotxa).

PRON. POP.: *kastelá*, oït a Bianya per Casac.

Castellar de la Selva, agregat de l'ajuntament de Quart d'Onyar (Gironès).

PRON. MOD.: *kastelá* o *al kastelá*, oït a Quart per Casac.

DOC. ANT. *Castellar* a. 1359 (*CoDoACA* XII, 99).

En plural: *Castellars*, agregat de l'ajuntament del Pont de Suert (Alta Ribagorça).

PRON.: *kastelás*, oït per Casac. a Sentís.

Toponímia menor:

Coma del Castellar, a Andorra (Anyós, *Relació Vall d'Andorra*, 1838, p. 19).

Castellar, pleta i borda en la coma de Tristaina, en el terme d'Ordino.

Estany de Castellar, en el terme d'Angostrina (Alta Cerdanya).

Serrat de Castellar, partida d'Eguet (Alta Cerdanya) (XXIII, 110.10).

Serrat o roc de Castellar, partida de Vilanova de les Escaldes (Alta Cerdanya) (XXIII, 93.20).

Compostos:

Puigcastellar, partida de Montesquiu (XXIV, 187.12).

Puigcastellar, muntanya del terme de Vidrà (Ripollès) (XIII, 11).

Puigcastellar, partida del terme de Pau (Alt Empordà) (XXII, 114.1).

Puigcastellar, partida de Badalona i Santa Coloma de Gramenet (conegut popularment amb el nom de *Turó del Pollo* [cf. F. de Sagarra, *BABL* III, 88]). Documentat l'any 1030 *monte Kastellare* (*Cart. St. Cugat* II, 166).

ETIM. Del llatí CASTELLARE 'petit conjunt fortificat o territori agregat a un castell' (cf. *DECat* II, 625b-59-626a5). J. F. C.

CASTELLARDA, Rambla ~

També dita «la Rambla Gran», afl. del Túria, en el terme de Benaguasil, arran del límit amb Riba-roja, prop de Llúria. Oït *kastelárda* (xx, 96.5; cf. *GGRV*).

Nom xocant: intriga veure un nom fluvial format, segons sembla, amb un mot com *castell*, ben incongruent amb aquesta idea.

Sospitem que hi hagi aquí un arabisme disfressat: imagino *qest-el-'ard*, compost de 'ard 'terra', amb un mot ben conegut, *qist*, que *RMa* (161, 529) tradueix «porció», de l'arrel *qst* que significa 'repartir', 'obrar amb justesa' («repartir: *caçát*», *PAlc*, 369.21 etc.); al-

tres tradueixen *qist* «part, lot; poids et mesure justes» (Belot).

L'anomenarien *näbr al-qist-al-'ard* '(el riuet) de la partió de la terra', com corresponia a la situació entre els dos termes, Benaguasil i Riba-roja; i reemplaçant *näbr* el seu equivalent *rambla*, el gènere d'aquest mot induiria a canviar *-ard* en *-arda*.

CASTELLASSO

Castell antic entre Sorpe i Borén (Pallars Sobirà).

Castellasso presenta la terminació *-o* del pre-català pallarès en lloc de l'augmentatiu *castellàs* (cf. *E.T.C.* I, 149).

Potser també en els plurals d'aquesta zona: *Els Castellassos*, partida de Bretuí (Pallars Sobirà) (XXXVII, 109.8); i

Els Castellassos, partida dalt de la Mola del Vilar, a Ares (Alta Ribagorça) (XXVIII, 79.21). J. F. C.

CASTELLBELL

Castellbell i el Vilar, municipi de Bages, a la vall del Llobregat, al peu de Montserrat.

PRON. MOD.: *kastélbél*, oït a Santpedor per Casac. i a Manresa per JCor.

DOC. ANT. El P. Anscari Mundó comunicà a JCor. que la forma més antiga que es troba a la documentació és *Castrum Belinum* (cf. *E.T.C.* II, 253 n.); *Castel bel* a. 1050-1150, en les relacions de parròquies del bisbat de Vic publicades per Mn. A. Pladevall) (*Cat. Rom.* II, *Osona* I, p. 72); *Castell bell* a. 1359 (*CoDoACA* XII, 62); *Castropulcro* a. 1331 (*Misc.Griera* I, 379).

ETIM. Del llatí CASTRUM o *castell* i el nom de persona germànic BELLIN (Förstemann, 304). D'aquí es derivaria una forma **Castellobelno* aviat esdevinguda *Castellbell* per etimologia popular CASTRUM BELLUM (i la llatinització encara més fantasiosa CASTRUM PULCRUM) (cf. *E.T.C.* II, 253 n.). J. F. C. [Si bé caldria trobar confirmació directa de l'afirmació d'En Mundó, que per ara ens manca, i que acceptarem com bona veritat d'un savi montserratí: ajudi'ns, amic.]

CASTELLBISBAL

Poble i municipi del Vallès Occidental, a la unió del Llobregat i la riera de Rubí.

PRON. MOD.: *kastélbizbál*, oït a Olesa per Casac.

DOC. ANT. *Castrum episcopalem olim uocitatum Bene-iiuere* a. 1013 (Balari, *Origenes*, p. 254); *Castri episcopali* a. 1126 (Mas, x, 308); *Castro Episcopali* a. 1137-1160 (CCandi, *Lo Castell-Bisbal del Llobregat*, Barcelona 1900, p. 48); *Castri episcopali* a. 1176 (Miret, *TempH*, p. 322).

ETIM. Del català *castell bisbal* 'castell del bisbe' J. F. C.

CASTELLBÒ

Vila al mig de la gran vall del seu nom, afl. de la dreta del Segre, pocs k. aigües avall de la Seu d'Urgell